

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 34/2009
15.5.2009

Asia: Korvausvaatimus

Korvausvaatimuksen tekijä:

A

Virasto: Yliopisto

Korvausvaatimus:

Yliopisto tulee määrätä maksamaan A:lle 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus virkamieslain 56 §:n nojalla, koska yliopisto ei ole esittänyt virkamieslain mukaisia perusteita A:n määräaikaiselle virkasuhteelle ajalla 1.8.2002 – 31.7.2007. A ei ole tullut nimitetyksi yliopistoon enää 31.1.2008 jälkeen.

A on ollut nimitettynä erilaisiin määräaikaisiin virkasuhteisiin yliopistossa vuodesta 1989 alkaen. Osa määräaikaisuuksista on perustunut sijaisuuksiin. A on nimitetty ajalla 1.8.2003 – 31.7.2007 viideksi vuodeksi lehtoraattiin ilman virkamieslain mukaista perustetta. Nimityskirjassa perusteeksi on esitetty ”tutkimus- ja opetusalapainotuksissa nähtävissä olevat muutostarpeet”, mitä ei voida pitää virkamieslain mukaisena perusteena.

A on hoitanut samankaltaisia opetustehtäviä, opetukseen liittyviä töitä sekä laitoksen tehtäviä jo ennen 1.8.2002 alkaneen määräaikaisen virkasuhteen alkua. Samat tai samankaltaiset tehtävät ovat myös jatkuneet 31.7.2007 päättyneen virkasuhteen jälkeenkin.

A:n opettamat kurssit ovat kuuluneet vakituiseen ja pakolliseen opetukseen. Opetustarve on näin ollut ja on edelleen pysyvä. Kurssit ovat olleet laboratorio- ja luentokursseja sekä seminaareja, joiden opiskelijamäärät eivät ole

merkittävästi vaihdelleet vuosien aikana. A:n työtehtävät ovat pysyneet samoina tai samankaltaisina kaikkien määräaikaisuuksien aikana. Tämä lisäksi A:n työnkuvaan on kuulunut erilaiset hallinnolliset tehtävät ja opiskelijoiden opinto-ohjaus. Näin ollen työtehtävien luonne ei ole edellyttänyt määräaikaiseen virkasuhteeseen tai virkaan nimittämistä. Viimeistä edeltäneissä neljässä määräaikaisessa virkasuhteessa A on hoitanut avoimena ollutta lehtorin virkaa. A haki itsekin kyseistä virkaa, mutta ei tullut siihen valituksi. Viimeinen määräaikaisuus ajalle 1.1.2008 – 31.1.2008 oli toisen henkilön viransijaisuus. Viimeisten määräaikaisuuksien lainmukaisuus ei kuitenkaan poista aikaisempien perusteettomien määräaikaisuuksien moitittavuutta.

Virkamieslautakunnan oikeuskäytäntö opetushenkilöstön osalta tukee korvausvaatimusta. Opetustarpeen pysyvyys vahvistaa käsitystä tehtävien ja palvelussuhteen pysyvyydestä. Korvauksen suuruutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon A:n vuodesta 1989 jatkunut palvelussuhde yliopistossa, A:n ikä sekä hänen mahdollisuutensa saada koulutustaan vastaavaa työtä.

Vastine:

Yliopisto on vastineessaan todennut muun muassa seuraavaa:

Korvausvaatimus tulee hylätä. A on ajalla 1.8.2002 – 31.7.2007 nimitetty yliopistonlehtorin virkaan biotieteiden laitoksella, eikä määräaikaiseen virkasuhteeseen. Virkaan nimittäminen vuonna 2002 osui ajankohtaan, jolloin yliopistossa valmisteltiin useita opetus- ja tutkimustoimintaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia. Oli käynnissä virkarakennemuutos, jossa yliopistoon luotiin uusia yliopistonlehtorin virkoja. Samaan aikaan valmisteltiin myös uutta kampuspohjaista tiedekuntajakoa. Konsistori päättikin syksyllä 2002 uuden biotieteellisen tiedekunnan perustamisesta. Tuossa vaiheessa oli vielä epäselvää, kuinka uudessa tiedekunnassa tutkimus ja opetus tultaisiin organisoimaan ja minkälainen olisi uuden tiedekunnan laitosrakenne. Oli nähtävissä, että viran alaan todennäköisesti tultaisiin tekemään muutoksia, koska viran luonteen ja viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy näin vaati.

Yliopiston opetus- ja tutkimusviroista annetun johtosäännön 5 §:n mukaan yliopistonlehtorin ja klinisen opettajan virkaan voidaan nimittää viiden vuoden määräajaksi, jos se on määriteltä vaihtuva-alaiseksi tai määräaikaisuuden perusteena on uuden viran tehtäväalan vakiintumattomuus, taikka määräaikaisuudelle on muu valtion virkamieslaissa tarkoitettu perusteltu syy. A:n määräaikaisuuden syynä oli viran tehtävänalan vakiintumattomuus ja opetusalapainotuksissa nähtävissä olevat muutostarpeet. Peruste oli asianmukaisesti merkitty A:n nimittämiskirjaan.

A:n hoitaman viran alaan tehtiinkin myöhemmin muutos. Viran alaksi muutettiin ” ” aiemman sijaan. Tarve alan muutokseen johtui fysiologian pääaineen erikoistumislinjojen sisällöstä. Uuden tiedekunnan ja laitoksen organisaatio sekä myös fysiologian pääaineen sisäinen työnjako oli myös jo vakiintunut. Tämän prosessin yhteydessä viran alaa muutettiin vastaamaan uutta organisaatiota ja tieteenalan tarpeita ja virka saatettiin siksi laittaa haettavaksi pysyvästi. Dekaanin vahvistaman virantäytösuunnitelman mukaan virantäytössä päätettiin painottaa erityisesti tutkimus- ja opetusansioita, jotka liittyvät alaan. Virkaan valittiin ansioitunein hakija eli FT B, joka päätettiin nimittää 1.1.2008 alkaen. Koska B toimii tutkijana 31.7.2010 saakka, hänelle myönnet-

tiin virkavapaus tuohon päivämäärään asti. A:lle tarjottiin tällöin mahdollisuutta hoitaa B:n viransijaisuutta 1.1.2008 lukien, mistä tarjouksesta A kieltäytyi. Tämän vuoksi viransijaista haettiin myöhemmin marraskuussa 2007, eikä A hakenut tätä viransijaisuutta. Tilanne jossa virkamies kieltäytyy hänelle tarjotusta työstä ja samalla vaatii virkamieslain mukaista korvausta, ei ole viraston kannalta kohtuullinen. A:lle tarjottu viransijaisuus olisi mitä ilmeisimmin jatkunut aina B:n paluuseen eli vuoteen 2010 asti. Yliopisto vetoaa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 29.12.2004/3507 ja virkamieslautakunnan päätökseen 49/2007. A:n virkasuhde ei ole päätynyt sen vuoksi, ettei häntä ole enää nimitetty viraston virkamieheksi.

Korvausvaatimuksen perusteena olevan yliopistonlehtoraatin jälkeen A hoiti vielä samaa virkaa virantäytön ajan eli 1.8. – 30.9.2007 ja 1.11. – 31.12.2007 sekä yliopistonlehtori C:n viransijaisuutta 1.10. – 31.10.2007 ja 1.1. – 31.1.2008.

A:n vaatiman korvauksen määrä on joka tapauksessa liiallinen. A:lla on yliopiston käsityksen mukaan varsin hyvät mahdollisuudet työllistyä koulutustaan vastaavaan työhön, ellei jo ole työllistynytkin. A ei ole esittänyt korvausvaatimuksessaan selvitystä siitä, kuinka kauan hän on joutunut olemana työttömänä viimeisen virkasuhteensa päättymisen jälkeen, minkä seikan tulisi olennaisesti vaikuttaa vaadittavan korvauksen määrään.

Vastaselitys:

Yliopistonlehtorin viran tehtäviin on pääasiassa kuulunut jo korvausvaatimuksessakin eritellyt opetustehtävät. Opetustehtävät ovat olleet luonteeltaan pysyviä jo nimityshetkellä, eivätkä muutokset opetuksessa ole muuttaneet viran tehtäviä olennaisesti toisenlaiseksi. Nimikkeen muuttaminen ei tosiasiasa muuttanut viran tehtäväalaa olennaisesti toisenlaiseksi siitä mitä se oli aikaisemmin ollut. A:n opettamat kurssit ovat olleet laboratorio- ja luentokursseja sekä seminaareja, joiden opiskelijamäärät eivät ole merkittävästi vaihdelleet vuosien aikana. Muut biotieteellisessä tiedekunnassa olevat yliopistonlehtorin virat täytettiin alun perinkin vakituisesti. Yliopisto ei voi myöskään yliopiston sisäisellä johtosäännöllä laajentaa määräaikaisuuden perusteita siitä mitä ne virkamies- ja yliopistolainsäädännön mukaan ovat.

A:lle on ilmoitettu sijaisuudesta, joka voitaisiin tehdä enimmillään vuodeksi kerrallaan siten, ettei sitä tarvitsisi laittaa julkiseen hakuun. Tämä käy ilmi haakuilmoituksesta, joka on julkaistu myöhemmin. Ilmoituksessa määräaikaisuuden kestoksi on ilmoitettu 3-12 kk sopimuksen mukaan. Virkamieslain 1.1.2008 voimaan tulleen muutoksen mukaan myös kyseinen määräaikaisuus olisi siten ollut lainvastainen. Uuden virkamieslain 9 §:n 3 momentin mukaan virkamies on nimitettävä koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi, jollei erityisestä syystä toisin päätetä. A on ollut nimitettynä yliopistolle määräaikaiseen virkasuhteeseen myös 1. – 31.1.2008 C:n viransijaiseksi. Tämä jälkeen hän ei ole tullut nimitetyksi yliopistolle. Se, ettei A antanut suostumustaan 1.1.2008 alkaneeseen sijaisuuteen kun hän hoiti samaan aikaan toista sijaisuutta tammikuussa 2008, ei voi olla korvausvaatimuksen epäämisen peruste. Uudesta perustellustakin määräaikaisesta virkasuhteesta kieltäytyminen ei muuta aikaisempien määräaikaisten virkasuhteiden luonnetta lainmukaisiksi. Kieltäytyminen voi siten tulla huomioiduksi ainoastaan korvausvelvol-

lisuuden suuruutta arvioitaessa. Vastineessa viitatus oikeustapaukset ovat äänestysratkaisuja, mikä osoittaa, ettei virkamieslain 56 § ole näiltä osin yksiselitteinen.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Valtion virkamieslain 9 §:n 2 momentin mukaan virkaan voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy sitä vaatii.

Virkamieslain 56 §:n 1 momentin mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta taikka ilman 9 §:n 3 momentissa säädettyä erityistä syytä nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään 6 ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

A on ollut yliopiston palveluksessa eläintieteen, biotieteiden sekä bio- ja ympäristötieteiden laitoksen osastolla assistenttina, yliassistenttina sekä yliopistonlehtorina 1.2.1989 – 31.1.2008. Hän on hoitanut avoinna ollutta yliopistonlehtorin virkaa ajalla 1.8.2002 – 31.7.2007. Kyseinen virka oli päätetty täyttää pysyvästi 1.1.2008 alkaen. A haki virkaa, mutta ei tullut siihen valituksi. Asiassa saadun selvityksen mukaan yliopisto oli tarjonnut A:lle mahdollisuutta jatkaa kyseessä olevan viran hoitamista sillä aikaa, kun virkaan valittu henkilö olisi virkavapaalla vuoteen 2010 saakka. Tarjottu määräaikaisuus olisi siten perustunut sijaisuuteen, eikä asiassa ole tullut ilmi seikkoja, joiden nojalla olisi syytä epäillä, ettei A:n virkasuhdetta olisi jatkettu koko sijaisuuden ajan. A on kieltäytynyt tarjotusta määräaikaisesta virkasuhteesta. A:n virkasuhteen yliopistoon ei näissä olosuhteissa voida katsoa päättyneen sen vuoksi, ettei häntä ole nimitetty virkamieslain 56 §:n tarkoittamalla tavalla yliopiston virkamieheksi. A:lla ei siten ole oikeutta hakemaansa korvaukseen.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää A:n korvausvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 9 § 2 mom ja 56 §

Muutoksenhaku

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Elina Ranz

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Paanetoja, Äijälä, Komulainen, Nieminen ja Sipiläinen sekä varajäsenet Strömberg, Kuusama ja Koillinen.